

Innspill til Kulturløftet III og hørings svar til NOU 2013:4, Kulturutredningen 2014

Fra Syng for livet og Krafttak for sang

Satsing på den kulturelle grunnmuren må prioriteres høyt i Kulturpolitikken fra 2014

Syng for livet deler Engerutvalgets syn på at innholdet i kulturformidlingen gjennom, og støttet opp av, den kulturelle infrastrukturen må være hovedfokuset for en fornyet kulturpolitikk for årene fremover. Vi deler utvalgets syn på at denne prioriteringen av den kulturelle grunnmuren innebærer at brede lag av befolkningen uttrykker seg gjennom levende kulturaktiviteter i lokalsamfunnet.

Levende inkluderende sang kan bli selve fundamentet i den kulturelle grunnmuren

Sangen innehar en særstilling blant brede folkelige kulturuttrykk så vel som blant kunstnerisk avanserte uttrykk på høyt nivå. Sangen bruker kroppen som instrument og både kulturuttrykket med den laveste terskelen for deltakelse og den kommunikasjonsform som engasjerer de dypeste lag av personligheten. Dette ser vi illustrert gjennom erfaringene med sang som virkemiddel i omsorgen for demente, vi ser det i samspillet mellom moren og spedbarnet og det dokumenteres stadig sterkere gjennom moderne forskning. Vi vil i denne sammenheng få vise til Syng for livets egen oppsummering av internasjonal forskning om sangens effekter "Sang og velvære" fra 2010 som kan lastes ned fra <http://www.musikk.no/sfiles/4/73/60/66/5/file/sang-og-velvare.pdf>. Rapporten refererer forskning som viser at sang har effekter for livsglede, helse, konsentrasjon, læring, helse og opplevelsen av mening og sammenheng i tilværelsen.

Sangen er spesiell på den måten at den er universell og relevant for alle og at den er kostnadseffektiv, kan anvendes i nærs sagt alle situasjoner og sammenhenger og at terskelen for aktiv bruk er lav på nesten alle måter.

Det syngende lokalsamfunn i praksis

I et syngende lokalsamfunn får alle mennesker del i sangen som kilde til glede, kreativitet, identitet, helse og egenutvikling.

I praksis betyr dette at i et syngende lokalsamfunn møter barnet sangen allerede på spedbarnsstadiet gjennom familien med støtte fra barselsomsorgen. Sangen følger barnet videre gjennom barnehage og skole, ikke bare gjennom musikkundervisning, men som byggende og inspirerende del av hverdagen og som effektivt virkemiddel for trivsel, godt læringsmiljø og som godt pedagogisk virkemiddel i de alle eller de fleste fag. Sang utgjør også en god innfallsport til annen musikk og til andre kulturuttrykk i skolehverdagen og privatlivet. Gjennom dette slås igjen et slag for skolen som kulturarena, en viktig rolle for skolen som har vært under press de siste årene.

For ungdom og voksne er sangen et språk for å uttrykke seg og gjennom egne opplevelser og erfaringer en inngangsport til rikere kunstopplevelser på høyeste nivå. Sangens egenskaper for utvikling av grupper og miljøer brukes fullt ut og sangens unike potensial for brobygging utnyttes til å skape samfunnsdialog der behovet er størst, for eksempel gjennom konkret tverkkulturell dialog. Sangen brukes også aktivt til å gi identitet og selvtilit til mennesker som har et vanskelig utgangspunkt for deltakelse i samfunnet slik vi ser gode eksempler på i arbeidet for utviklingshemmede og i kriminalomsorgen. Sangens mulighet for også å utvikle offentlige institusjoner og bedrifter brukes også og gir gode resultater slik det så utmerket er demonstrert gjennom prosjektet Lyden av trivsel.

Sangen utnyttes også effektivt innenfor helse og omsorg og gir et sterkt forebyggende bidrag i folkehelsearbeidet gjennom å skape trivsel, glede og fellesskap. Sangen utnyttes aktivt i eldreinstitusjoner både for en lysere hverdag, terapeutisk arbeid og for en bedre hverdag for ansatte.

Syng for livet representerer en bred og nyskapende samhandlingsplattform og foreslår gjennom **Krafttak for sang** et nasjonalt program som kan gi store resultater i lokalsamfunnet bidra til fornyelse i kulturpolitikken

Krafttak for sang fokuserer nettopp på dette gjennom å involvere så mange som mulig, ideelt alle, medlemmer av et lokalsamfunn i levende sangaktiviteter fra vugge til grav. Gjennom et levende samspill mellom den enkelte kommune og sterke nasjonale og internasjonale partnere med en stor bredde av kompetanse knyttet til levende sang vil Krafttak makte å skape et løft i sangaktiviteten på en måte som er individuelt tilpasset det enkelte lokalsamfunn. En begrenset ressursinnsats fra staten vil utløse ekstra ressurser fra Krafttaks nasjonale partnere, kommunale ressurser og lokale frivillige ressurser innefor en helhetlig ramme.

Krafttak for sang er godt i gang allerede. 17 nasjonale organisasjoner og fire nasjonale institusjoner har sluttet seg til som partnere. Vi bygger nå opp konkret innsats i flere pilotkommuner og samarbeider med lokale pilotinstitusjoner både i og utenfor pilotkommunene. Lengst er vi kommet i samarbeid med Namsos kommune, men vi er i aktiv dialog med mellom fem og ti andre kommuner om utvikling av et syngende lokalsamfunn.

Virkemidlene i Krafttak for sang er systematisk satsing i den enkelte kommune bygget på kommunens unike utgangspunkt kartlagt gjennom en metode utviklet av Syng for livet. På dette grunnlag utvikles planer i den enkelte kommune som skritt for skritt videreutvikler den levende sangen som ressurs for lokalsamfunnet i aktivt samspill mellom den enkelte kommune og Krafttak for sangs lokale, regionale, nasjonal og internasjonale partnere. Gjennom dette arbeidet utvikles fellesressurser tilgjengelige for alle, erfaringer deles mellom kommuner og eksterne aktører gjennom Krafttak for sangs nasjonale og internasjonale nettverk.

Krafttak for sang er støttet to ganger av et énstemmig Storting, men Stortingets støtte må følges opp av en klar kulturpolitisk satsing fra Kulturdepartementet

Stortingets familie- og kulturkomité har to ganger i 2012 gitt Syng for livet og Krafttak for sang sin sterke og énstemmige støtte. Først skjedde dette gjennom en omfattende og énstemmig merknad til Stortingsmelding 10 (2011-2012), Kulturell inkludering og deltaking, og deretter under en énstemmig merknad under behandlingen av statsbudsjettet for 2013. Vi viser ellers til brev til statsråd Hadia Tadjik fra desember 2012 og møte med statssekretær Kjerstin Stenseng våren 2013.

Vi ber om at Kulturdepartementet prioriterer satsing på sang som et sentralt virkemiddel i Kulturløftet III for å bygge den kulturelle grunnmuren helt fra grunnen av og at Krafttak for sang gis en sentral rolle i denne satsingen gjennom bevilgninger over statsbudsjettet fra 2014 og fremover.

Partnere i Syng for livet og Krafttak for sang

Partnerne bak Krafttak for sang teller i dag følgende nasjonale organisasjoner:

Musikkens studieforbund, Norsk musikkråd, Folkeakademienes Landsforbund, Musikk i skolen, Foreningen Musikk fra livets begynnelse, Norsk Viseforum, Norges Korforbund, Ung i Kor, Norsk sangerforum, Norsk Stemme pedagogisk Forum EVTA, Stiftelsen Na-Ku-Hel Norge, Norsk Forening for Musikkterapi, Norsk Sangerforbund, Ung kirkesang, Norsk kirkesangforbund, Norsk Mandolin og Balalaikaorkersterforbund og Kristelig studieforbund

I tillegg deltar også følgende nasjonale institusjoner som partnere:

Tverrfaglig senter for kultur og helse, Norsk Visearkiv, Den norske Opera og Ballett og Norsk Underholdningsmedisinsk Institutt.

Samarbeidspartnere gjennom EU-prosjekt Singing Cities er:

sentrale aktører i de europeiske byene Namsos, Newcastle, Brüssel og Berlin og med internasjonale akademiske miljøer som bidrar til utvikling av en kunnskapsplattform om sangens egenverdi og betydning for samfunnet.

Vedlegg som sendes inn separat:

Prosjektbeskrivelse

Opplegg for arbeidet i en syngende kommune